

DOMOVINA

P. n. Licealna knjižnica

Manska cesta 2, II. drž. gimnazija

Dnevno Din 6.—, polletno Din 12.—
celoletno Din 24.—Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

V duhovniških krempljih

Po vsem svetu je znano, da države in narodi, ki se v politiki in gospodarskem oziru udinjajo duhovščini, začno propadati in se sušiti kakor drevesce, ki mu izpodjedajo črvi korenine. Pri takih narodih ni dobro skrbjeno za vero, ker se poklicani njeni varuhi bavijo s politiko in posvetnimi posli, ni poskrbljeno za državo, ker gosonice ne pustijo nobenega samostojno mislečega človeka naprej, ampak vzgajajo kimovce in podrepnike. Tako je propadla cvetoča Španska in propadala je Francija, dokler so jo objedale črne gosonice.

Tudi pri nas je, žal, prišlo do tega, da duhovščina gospoduje. Nekaj časa je izgledalo, da gre na bolje. Dne 18. marca pa je ubogo naše ljudstvo šlo na lim farovškimi hujskačem in jim je dalo vso moč v roke. Od tistega dne je vse kakor zakleto. Vse gre navzdol in propada. Vlada, ki so jo spravili na noge klerikalci, je sestavljena iz samih radikalcev, ki zlorabljajo na vso moč državno upravo. Klerikalci so nam prinesli grozna nova bremena.

Povišan je zemljiški davek, železniške tarife so podvojene, uvedli so zopet tlako, cene povsod rastejo, denarja manjka na vseh krajih, ubogi obrtniki ječijo pod davčnim bičem, ki ga vihti duhovščina. To je plačilo SLS slovenskemu kmetu, delavcu in obrtniku, ker so ji ti poverili zastopstvo. Gosonice žro. Duhovniki so si zvišali plače, udobno žive in se smejejo, ker ne bodo delali kuluka. Tako je 18. marec že pogнал sadove, seveda ne ljudstvu, ampak politični duhovščini.

Pravijo, da je neumnost najdražja stvar na svetu. In res, lahkovernost našega ljudstva ga stane težke milijone. Pravijo pa tudi, da osel ne gre dvakrat na led. In tako se širi po slovenskih krajinah spoznanje, da je politika duhovščine zavožena in škodljiva. Ljudstvo si mane oči in se sprašuje, kako je bilo mogoče, da je zaupalo klerikalni stranki.

Zaman se SLS trudi odvrniti pozornost od sebe. Sicer je na nogah vse, kar leze in gre. „Domoljub“ in prižnice, vse je na delu po receptu znanega žepnega tatu, ki je ukradel, začel bežati ter vpiti: Tat, tat, držite ga!

Tako kriči SLS na druge, a vse to ne pomaga nič. Zmaga SLS dne 18. marca je bila tako velika, da se zaman trudi zdaj zvaliti odgovornost drugam. Koga pa naj naše ljudstvo drži? Ali naj leti za nemškimi in turškimi poslanci, ker drže vlado? Ali naj se krega nad Srbi, ki zastopajo pač svoje okraje?

Ne, ljudstvo se more držati le onega, ki mu je pri roki. Drži se tistega, ki ga je volilo in mu izročilo zastopstvo Slovencev. Klerikalni poslanci vpijejo, da niso krivi, če

vlečejo dnevnicke po 300 dinarjev za prazen nič. Klerikalci so jo s svojo politiko zavozili in nas spravili v nesrečo. SLS je kriva, zato proč z njo!

Naprednjaki po deželi! Razjasnjajte ljudstvu grehe SLS! Odpirajte mu oči, da drugič zopet ne podleže sladkim, a lažnim klerikalnim vabam!

Politični pregled

Najvažnejši pojav v našem notranjem političnem življenju v zadnjem času je delo na ustvarjanju tako zvanega

opozicijskega bloka,

v katerem bi se nahajale pod vodstvom demokratov kot najmočnejše opozicijske stranke vse stranke, ki stojijo nasproti vladi v opoziciji. Pomen takega bloka bi bil v tem, da bi bil vladi položaj v narodni skupščini zelo otežkočen, ker bi morali prihajati na seje vsi njeni radikalski, turški in nemški poslanci, ker drugače bi se lahko vsak dan zgodilo, da dobi vlada nezaupnico in bi morala pasti.

V Sofiji se nadaljujejo nedavno začeta pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarsko.

V marsikateri točki se je že dosegel sporazum. Najbrže se doseže tudi sporazum glede vprašanja državljanstva onih Macedoncev, ki se nahajajo na Bolgarskem. Ker je Bolgarska po svojem polomu leta 1918. v Macedoniji s silo odvedla na Bolgarsko veliko število Macedoncev, se bo tem najbrže priznalo naše državljanstvo in dovoljen jim bo povratek v njihovo macedonsko domovino, kjer imajo svoje družine in posestva. Onim Macedoncem pa, ki so se že leta 1913. in poprej preselili na Bolgarsko, bo priznано bolgarsko državljanstvo.

Naši koroški bratje se niso izgubili med Nemci in so še vedno zavedni Slovenci. Te dni bodo

na Koroškem volitve

za koroški deželni zbor in za avstrijski državni zbor in so tudi koroški Slovenci postavili svoje kandidatske liste. Ker so koroški Nemci, ki v deželi vedrijo in oblačijo, sprevideli, da je slovenska narodna zavednost tako velika, da bodo dobili Slovenci štiri poslance za koroški deželni zbor in enega v avstrijski državni zbor, so poskusili s sleparijo. Razveljaviti so hoteli slovensko kandidatsko listo za deželni zbor, češ, da ni bila pravilno sestavljena! Seveda je bil vložen takoj protest na dunajsko vlado in koroški Slovenci so odločno protestirali na številnih shodih proti tej krivični nameri. Kakor se sedaj javlja, se lista ne bo razveljavila. Koroški Slovenci bodo kot en sam mož glasovali za svojo kan-

didatsko listo in pokazali svetu, da kljub zatiranju še živijo.

Še huje se godi našim bratom pod Italijo, ki hoče z ledeno neobzirnostjo uničiti vse slovensko šolstvo na uropanem nam ozemlju. Italija izvršuje

strahovit pritisk na primorske Slovence

in ubogo slovensko ljudstvo mora prenašati, da mu odvajajo najdražje, kar ima, njegove otroke, v italijanske šole, da napravijo tam iz njih janičarje. Tako zvana tisočletna italijanska „kultura“ se kaže v ogabnem barbarstvu in nasilstvu proti našim bratom, ki stoje glede splošne prosvitljenosti višje nego stoji italijansko prebivalstvo po Italiji. Italijani bodo sicer oropali neodrešene brate njihovih šol, toda ne bodo jim ukradli njihove narodne zavednosti. Čas, ko se jim bo vrnilo milo za drago, bo gotovo prišel.

V Nemčiji se vrtilo kolo usode dalje. Draginja vsak dan večja. Vsled pomanjkanja so izgredi trpečega prebivalstva na dnevnem redu. Težaven bo

izhod iz nemških kaotičnih razmer

Sedaj ustanavljajo novo valuto, ki bi veljala poleg stare papirnate marke, ki kljub nezadnji vrednosti še vedno pada. Tovarne delajo samo po par dni na teden, druge dni pa počivajo, ker nimajo dela. Delavski zaslužki so itak že majhni; če se pa dobi zaslužek samo za par dni na teden, si je lahko misliti, kaka lakota in pomanjkanje vladata v tej nekdanj tako bogati državi!

Dopisi

JESENICE. Prošlo nedeljo so vprizorili v tukajšnjem Katoliškem domu popoldne in zvečer Bajukovo «Miklovo Zalo». Igra je doživela velik fiasko. Nabito polna dvorana ni ob koncu dejanj prirejela prav nikakega aplavza. Da bi ne bilo turškega poveljnika, ki je res dober igralec in ki je dobro nastudiral svojo vlogo, dalje Tresoglava ter Almirre, ki sta bila zadovoljiva, bi bili ob tako lepi igri prav lahko zaspali. Kakor že pri prejšnjih vprizoritvah tako se je tudi pri tej opazalo, da vloge niso srečno razdeljene. Vloga Mirka, ki je ena najlepših, je bila tako slabo igrana, da bi jo vsak novinec bolje rešil. Da bi hoteli vse naštevati, bi nas privedlo predaleč. Omeni naj se še Serajnik s svojim skoro mladeniškim glasom, Zala je bila preveč salonska in prefiha, a Davorin je v najlepših momentih, ko bi ti moral privabiti solze v oči, povzročil po dvorani bučen krohot. Med odmori se je čul tako vesel vrisk in krik z odra, da so se radovedneži spraševali, kaj to pomeni, in zvedeli so, da se na

katoliškem odru prav pridno pleše ob sviranju harmonike. Pri večerni predstavi so se pa dobri Orli tako opijanili, da je eden kot ujetnik prišel na oder v suknjiču in z bruskim znakom na prsih. Tudi neki Turek, ki bi moral odvesti jetnico, je pozabil nanjo ter jo pustil na odru, dočim je njega kar bliskovito vrglo za kulise. Naj za danes zadostuje. Pa se morda že še kaj oglasimo in povemo, kako širi tukajšnje Katoliško društvo svojo kulturo in izobrazuje svoje člane.

SENOVO PRI RAJHENBURGU. Ze leta se je kazala potreba, da se ljudska šola v Rajhenburgu, kamor zahaja skoro večina šoloobveznih otrok iz velikega župnega okoliša, mora razbremeniti s tem, da se v tej ali oni soseski ustanovi nova šola. Odkar se je na Senovem začelo razvijati rudniško življenje in je zrasla nova velika kolonija, je bilo nujno potrebno, da Senovo dobi svojo šolo. Po dolgem prizadevanju tukajšnjega krajnega šolskega sveta, kateremu načeluje senovski župan g. Josip Škoberne, je letos končno uspelo, da si je Senovo za početek priborilo dvorazrednico. Šolski prostor je dala Trboveljska premogokopna družba v eni svojih novozgrajenih hiš, za voditeljico pa je bila nameščena gđc. Marija Smoličeva iz Ljubljane. Otvoritev se je z malo domačo svečanostjo vršila prošli ponedeljek. S tem je zaenkrat ustrezno želji tukajšnjega prebivalstva. Treba pa bo še novega prizadevanja, da se na Senovem zgradi popolna večrazredna ljudska šola. — Prošli torek se je v rajhenburški farni cerkvi poročila gđc. Pavla Ravljenova iz Dovškega s trgovcem g. Franjom Solino. Bilo srečno! — Dnevi trgatve, ki jih imamo sedaj, so izredno lepi. Pridelek je čisto dobre kakovosti in tudi še precej obilen. Vinogradniki so zadovoljni; vsi seveda ne, toda povprečno. Vpraša se le, kaka bo cena in kje se bodo zglasili kupci.

ŠT. JERNEJ. (Prijet vlomilec.) Po daljšem času se je orožnikom v Št. Jerneju posrečilo aretirati 39letnega Karla Lichteneggerja, ki je rodom iz Gradca, a pristojen v Radeče. Lichtenegger je bil zasledovan zaradi vloma pri posestniku Alojziju Hribarju

v Čelevcu pri Smarjeti, izvršenega dne 21. marca letošnjega leta. Zločinec je takrat odnesel 4000 dinarjev gotovine in umoril v hiši navzočega Hribarjevega 13letnega rejca Josipa Peternela. Po zločinu je pobegnil in se klatil vsepovsod, dokler ni prišel v roke pravice. Oddan je bil sodišču v Kostanjevici.

KRIZE. Prošta je že dolga vrsta mesecev, odkar so zapustili misijonarji Križe. Misijon je potolažil mnogo ljudi, ki so bili že zelo sovražni napram župniku g. Zabukovcu. Tudi na njega je misijon dobro vplival, da je vladal pri nas nekaj časa popoln mir in se je v cerkvi slišala samo božja beseda. Toda naenkrat, kakor toča iz temnih oblakov, se je v naši cerkvi na prižnici zopet zaslišala politika. Posvetne besede se čujejo grdo v cerkvi, ker ne spadajo vanjo. Odkod zopet politika? Ali jo ukazuje škof dr. Jeglič, ali dr. Korošec, ali 21 klerikalnih poslancev, ki so nam prinesli povečanje zemljiškega davka in kuluk. Pod popolnoma zavoženo politiko SLS ječi vsa Slovenija. V črnem spominu nam ostanejo ti mešetarji z Radičem in Pašičem. Sedaj, ko teče voda v grlo in ko se ubogo zapeljano ljudstvo zaveda, kam so ga klerikalci dovedli, se vsa klerikalija grozno boji. Zato so pričeli zopet agitacijo s pomočjo prižnic in spovednic ter kričijo, da je vera v nevarnosti. Politika se zopet uganja v cerkvi in jo skruni. Tudi našega g. župnika vprašam: ali spada politika v božji hram? Ako hočete po pravici odgovoriti, morate reči, da ne. Politika v cerkvi pomeni, da bo vera še bolj pešala. — Opazovalec.

Kmetijski glasnik

NAZADOVANJE TUJE ŽIVINE.

Če pride tuja živina v naše kraje, se rada izprevrže. Najbolj se to pozna na mlečnosti, pa tudi na drugih njenih lastnostih, naj se že tičejo užitka ali pa rasti in vnanje postave. Tuja živina se sicer privadi, toda ona izgubi pri tem dober del tistih svojih lastnosti, zaradi katerih smo jo vpeljali.

Kdo je temu kriv? —

Večina naših živinorejcev je mnenja, da tiči vzrok v izpremenjenem podnebnju in kar je z njim v zvezi, in da nimamo do tega vpliva nobene prave moči. Če pride živina iz planinskih krajev v žitorodne ravnine ali v vinorodne kraje, da se zaradi tega rada skazi in izprevrže.

Gotovo je nekaj resnice na tem, da vplivajo izpremenjene podnebne razmere na počutek živali itd. Glavni vzrok pa to ni. Glavno vprašanje je pri tem, kako se tuji živini v novem kraju godi. Po tem, kako se ji godi, se obračajo tudi njene lastnosti. Če se tuji živini v novem kraju tako dobro godi, kakor prej v starem, potem ne bo živina nazadovala, ne v svoji mlečnosti niti v drugih lastnostih. Vse kaj drugega pa je, če se živini v novem kraju slabše godi. V tem slučaju mora nazadovati, njena kri mora pešati, živina mora «degenerirati». In pri nas se s tujo živino to dogaja. Pri nas tuje pasme degenerirajo, ker se jim slabše godi kakor doma.

Na drugo podnebnje se živina hitro privadi, tako kakor človek ali pa rastlina. Saj se selijo ljudje križem sveta in se brez škode privajajo novim krajem, če jim le dostaje potrebne oskrbe in hrane. Ravno to opazujemo tudi pri rastlinah. Danes gojimo pri nas rastline, ki so prišle iz daljnjih delov sveta. Pa nam uspevajo. Glavno je, da jih prav oskrbujemo in gnojimo. In tako je tudi z našo živino. Tudi tukaj je merodajna v prvi vrsti vsa oskrba, ves način reje, krmiljenja in střežbe. Ako bi se tuji živini pri nas tako dobro godilo, kakor se ji godi v domačem kraju, pa bi ostala tudi pri nas stanovito dobrih lastnosti. Dokler pa ostane pri nas vse pri starem in je le pasma nova, toliko časa je bolje, da ostanemo tudi pri stari živini, ki je na vse to vajena in ki je pristen plod našega kraja, naše reje in našega ravnanja. Naša živina nam ne bo «degenerirala», ampak ob količkaj bolj skrbni reji in skrbnem odbiranju napredovala v vsakem oziru. In to je naša polgovitna naloga v živinoreji. Postavimo se na lastne noge in delajmo z domačo živino!

DOMAČA IN UMETNA GNOJILA!

Prvotno se je gnojilo samo z živinskim ali hlevskim gnojem. Šele pozneje se je začelo rabiti tudi gnojnice in še pozneje kompost ali mešani gnoj. Z naraščajočo potrebo po gnojenju so prišla ta gnojila na vrsto. Šele v zadnjem polstoletju so prišla razna umetna gnojila

Doživljaj gospoda Biboneta v Parizu

I.

Gospod Bibonet je bil trgovec. Prihranil si je precejšnje premoženje in, ker je bil že precej v letih, je sklenil, da proda svojo trgovino in preživi z ženo v miru svoja stara leta. Rečeno — storjeno.

Ta izprememba življenja pa ni vplivala na oba zakonska enako. Gospa Bibonet je bila vesela, da je smela sedaj brezskrbno sedeti cel dan v svoji sobi; gospod Bibonet pa je želel iti po svetu.

Nekega lepega dne reče ženi:

„Veš kaj, stara, meni se ljubi v svet. Kaj, ko bi šla midva v Pariz, kaj?“

Gospa Bibonet ni verjela svojim ušesom:

„Jaz, v Pariz? Kaj pa misliš!“

Sklenila je roke in pogledala proti nebu, kakor da prosi, naj nebo razsvetli razum njenemu možu.

Gospod Bibonet je počakal, da je minulo prvo presenečenje, potem pa je spretno zopet prišel na svojo željo. Samo da je nadomestil: „Kaj, ko bi šla midva v Pariz?“ z „Kaj, če bi šel jaz v Pariz?“

Ko je gospa Bibonet videla, da ne more gospoda Biboneta odvrniti od tega potovanja, se je vdala. Odločila sta, da se Bibonet napoti v Pariz, kakor hitro se napravi lepo vreme.

Pred odhodom mu je žena še dala kopo dobrih svetov. Sicer sta v svojem življenju oba malo čitala; toda časopisi so mnogo pisali o nevarnostih Pariza. Bibonet je obljubil ženi, da ne bo zaupal nikomur. ;

II.

Ko se je pripeljal gospod Bibonet v Pariz, je iskal z očmi najprej kočijaža, ki bi bil vreden zaupanja. S temi, kar jih je videl, ni bil posebno zadovoljen; zdeli so se mu sumljivi. Kljub temu se je odločil in stopil v kočijo.

Slišal je bil že govoriti o neki pošteni, toda skromni gostilni v ulici Taranne. Povedal je sedaj naslov kočijažu.

„Kaj? Ulica Taranne, te ni več!“ mu odvrne kočijaž. Tej ulici so res izpremenili ime in se imenuje sedaj bulvar Sen-Zermen. Bibonet tega ni vedel in odgovor kočijažev je še povečal njegovo nezaupanje.

„Vidiš, taki so Parižani; vedno pripravljani, da te prevarajo,“ je mislil sam pri sebi.

Vzel je svoj kovčeg in se pripravljal, da stopi iz voza.

To pa ni bilo po volji kočijažu; porinil ga je nazaj v kočijo, zaprl vrata in rekel:

„Popeljem vas v dobro gostilno, bodite brez skrbi!“

Čez četrte ure se je nahajal Bibonet v ozki ulici, pred vrati male gostilne.

„Tu smo v ulici ‚Svetih očetov‘,“ pravi kočijaž. „Mislim, da ne boste ničesar pogrešali tu!“

„O, gotovo ne,“ je pristavila gostilničarka, ki je pristopila bliže.

Na njeno znamenje je sluga vzel Bibonetov kovčeg. Bibonet se je pustil peljati v sobo.

III.

Drugega dne po obedu se je odločil, da gre po mestu. Prišel je v široko ulico in kmalu zapazil veliko cerkev. Pred njo je stal lep mrtvaški voz, za njim pa dolga vrsta kočij.

„To je pogreb,“ je dejal sam pri sebi.

Kmalu so se prikazali možje s krsto na ramah in jo položili v voz.

Bibonetu je šinila dobra misel v glavo: „Pravijo, da so pariška pokopališča zelo lepa; sedaj je prilika kakor nalašč da si jih ogledam. Šel bom za tem pogrebom. Zivim se

na dan. Danes se po naprednih kmetijah uporabljajo vsa našeta gnojila poleg hlevskega gnoja, kompost, gnojilca in razna umetna gnojila.

Kaj pa pri nas? Pri nas je še mnogo kmetij, ki ne poznajo drugega gnoja kakor živinski gnoj. Niti gnojnice, niti komposta ne rabijo, še manj pa umetna gnojila. Spričo takega položaja se ne smemo čuditi, če so naši pridelki vobče manjši, kakor so po drugih naprednih deželah.

Po travorodnih in planinskih krajih, kjer je močna živinoreja doma in le malo poljedelstva, tam izhajajo še najlaže s hlevskim gnojem in gnojilco. Po teh krajih so tako srečni, da pridelujejo dosti domačega gnoja. Po poljedelskih in zitorodnih krajih se pa rado dogaja, da je stiska za gnoj, posebno v tem slučaju, če je treba pomagati tudi vinogradom. V takih krajih je treba, da si pomagamo na vse načine do potrebnega gnoja in da pritegnemo tudi umetna gnojila. Sicer se zgodi, da ostanejo travniki in vinogradi brez gnojenja ali se pa tudi njih le na pol gnojijo.

Povsod tam, kjer pridelujemo premalo gnoja za njive in travnike, naj se rabijo domača in umetna gnojila in naj se vpelje menjalno gnojenje z domačimi in umetnimi gnojili, oziroma naj se pomanjkljivo gnojenje s hlevskim gnojem popolni z umetnimi gnojili. S tem hočem reči, naj se ne obrača ves hlevski gnoj le za njive, umetna gnojila pa za travnike, ampak naj se tudi travnikom pomaga menjaje s hlevskim gnojem, oziroma z gnojilco ali kompostom, in naj se po drugi strani privoščijo tudi njivam potrebna umetna gnojila. Gnoji naj se tedaj travnike in njive z domačimi in umetnimi gnojili, in sicer menjaje ali pa v medsebojni zvezi. Le na ta način pridemo do popolnih uspehov!

Na naših kmetijah pa primanjkuje danes enega in drugega gnoja in zato so naši pridelki tudi tako pomanjkljivi!

Obrtni glasnik

OBRTNE NADALJEVALNE ŠOLE V LJUBLJANI.

Na ljubljanskem mestnem magistratu se je vršilo 15. t. m. posvetovanje, kako bi se oživile in vzdržale obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani. Na posvetovanje je bilo povab-

tu v Parizu ne sme verjeti, mrtvec me pa ne bo varal. Gotovo me pripelje tja, kamor hočem." Pridružil se je pogrebem, ki so prišli iz cerkve. Sprevod se je začel pomikati naprej. Bibonet se je čudil, da gre tako malo ljudi za tako veličastnim vozom, kajti razen njega in še enega črno oblečenega gospoda, so šle za pogrebom samo tri osebe v žalni obleki.

"Tega pa zelo malo časte; gotovo je kak bogat samec brez rodbine," si je mislil Bibonet.

Začelo mu je postajati tesno in neprijetno, da se je nahajal sredi tako maloštevilne gruče. Prej je upal, da bo pogrebcev velika množica in da se bo on izgubil med njimi neopažen. Njegova zadrega je rasla. Spremljevalci so ga opazovali; bili so videti presenečeni, da ga vidijo tu v črni obleki; potem so zaostali za njim in se poizgubili. Zdelo se je, kakor da je on najbližji sorodnik.

"Kakor hitro pridemo na pokopališče, izginem," si je mislil.

Toda tisti drugi gospod, ki je šel zraven njega, ga ni izpustil iz oči in Bibonet je bil prisoten pri pokopu do konca.

IV.

Vendar, sedaj je končano. Lahko odide ...

ljenih 30 obrtnih zadrug, da se izjavijo o predlogu šolskega odbora, ali plačajo mojstri in roditelji (varuhi) za vsakega vajenca ali vajenka po 170 Din na šolsko leto.

Načelnik Zveze obrtnih zadrug, g. Franchetti, je poročal, da se je sestanka dne 12. t. m. udeležilo 14 združnih načelnikov, izmed katerih so se izrekli za plačevanje po 170 Din za vajence le trije, proti se jih je izreklo deset in eden za delno prispevanje. Vzroki so ti-le: zadruga menijo, da obrtne nadaljevalne šole s sedanjim učnim redom nimajo dovolj strokovnega pomena ter so za večino vajencev pre malo koristne; zadruga bi si mogle ceneje same ustanoviti svoje šole s strokovnimi specialnimi učitelji, ki bi bile za posamezne obrtne stroke koristnejše. Zadruga elektrotehnikov, fotografov, brivcev, vrtnarjev in knjigovezov si nameravajo ustanoviti za vajence tečaje, ki bi trajali po tri mesece. Pouk bo strokoven in zato za vajence uspešnejši. Ako naj se ožive dosedanje obrtne nadaljevalne šole, je treba, da stori v prvi vrsti država svojo kulturno dolžnost, v drugi vrsti pa velike gospodarske organizacije, denarni zavodi in ostali gospodarski činitelji. Seveda bi prispevali potem tudi obrtniki.

Tekom debate se je sicer načelno priznala nujnost in koristnost obrtnih nadaljevalnih šol, nekateri pa so poudarjali, da zadruga nimajo dovolj sredstev in da so obrtni mojstri preobloženi z javnimi bremenami.

V imenu Zadruga krojačev se je izjavil načelnik g. Kersnič, da bi bila zadruga pripravljena prispevati po 30.000 kron na leto. Za Zadrugo urarjev in draguljarjev je izjavil načelnik g. Krapež, da je pripravljena plačevati po 170 Din, isto so izjavili načelniki g. Ravnikar (za tesarje), g. Accetta (za zidarje), g. Jakopič (za knjigoveze), g. Oblak (za čevljarje), g. More (za sodavičarje), gosp. Lavtizar (za mesarje) in g. Šega (za sedlarje). G. Tomec je v imenu Društva zidarskih pomočnikov obljubil šolam denarno podporo.

Končno se je sklenilo, ponovno pozvati vse zadruga, da se pismeno izjavijo za prispevek po 170 Din za vajence in da se pridružijo zadrugam, ki so sprejele predlog

„Gospod, samo za trenutek, prosim,“ se je oglasil gospod v črni obleki. „Gre samo za formalnost. Izvolite mi povedati svoje ime.“

Gospod Bibonet se je prestrašil. Njegovo ime? Zakaj? Ta bo zopet lepa! Gotovo so prišli na to, da on umrlega niti poznal ni, in sedaj ga bodo kaznovali, ker se je predrznil iti za neznanecem celo na kraj pokopa.

Pot mu je oblił čelo.

„Prosim vaše ime in vaš naslov,“ je ponovil gospod uljudno, „moram ju imeti na vsak način. Jaz sem notar umrlega.“

Podal mu je karto, na kateri je Bibonet čital: M. Kalin, notar. Povedal je svoje ime: „Bibonet Evzebij, ulica „Svetih očetov“ številka 175.“

Notar je zapisal to v beležnico, se zahvalil, poklonil in odšel. Bibonet ni čakal dalje in storil isto.

Kaj se bo zgodilo? Kmalu je imel polno glavo težkih slutenj. Mislil je samo na to, da čimprej zapusti Pariz.

V.

Pripravil je bil že vse za odhod. Proti osmi uri zvečer je ravno hotel poravnati v gostilni svoj račun, kar vstopi pismonoša:

„Za gospoda Biboneta priporočeno pismo!“

šolskega odbora v vsem obsegu. Tako omogočijo, da se obrtne nadaljevalne šole, ki bi jih obiskovalo okoli 1500 vajencev in vajenk, otvorijo čim prej.

Ako se vse zadruga odzovejo pozivu tega sestanka, je pričakovati, da se s pomočjo mestne občine in javnih podpornikov v Ljubljani še letos otvorijo te gotovo zelo potrebne šole.

o šesdesetletnica zaslužnega obrtniškega organizatorja. V Celju obhaja te dni svojo šestdesetletnico g. Ivan Rebek, znani za služni organizator in voditelj spodnjaštajerskih obrtnikov. Danes je skoro ni na Spodnjem štajerskem obrtniške organizacije, katere bi on ne pomagal ustanoviti. Vedno neumorno in nesebično delavni g. Rebek je splošno priljubljen med vsem slovenskim obrtništvom. G. Rebek je bil med šebri celjskega slovenstva v časih, ko je bil Slovenec v Celju brezpraven. G. Rebeku želimo še mnogo let.

o Obrtniki pri ministru za socialno politiko. Minister za socialno politiko dr. Peleš, ki se je mudil te dni v Ljubljani, je sprejel deputacijo ljubljanskih obrtnikov, ki je obstojala iz predsednika Deželne zveze obrtnih zadrug g. Franchettija, načelnika Zadruga kovinarjev g. Urbančiča, načelnika Zadruga vrtnarjev g. Korsike ter tajnika Trgovske in obrtniške zbornice gosp. dr. Plessa. Slednji je ministru predstavil deputacijo ter mu obrazložil težkoče, ki se delajo obrtništvu in gospodarskim krogom sploh pri izvrševanju zakonov o zavarovanju in zaščiti delavcev ter zakona o pobijanju draginje. Opozoril je ministra na vse predstavitve, poslane ministrstvu, v katerih se zahteva, da se upravni stroški delavskega zavarovanja znižajo na minimum in da se temu primerno znižajo dajatve, ki občutno težijo vse pridobitne sloje. Minister je obljubil, da bo na konferenci zastopnikov gospodarskih krogov v Zagrebu, na kateri se bodo obravnavala najbolj aktualna vprašanja delavskega zavarovanja, upošteval iznešene utemeljene zahteve slovenskih obrtnikov. Skušal da bo ugoditi vsem predlogom

„Ravno prav, gospod Bibonet je tu,“ je rekla gostilničarka.

„Ah, dobro. Podpišite! Zbogom!“

Bibonet je obračal pismo v rokavi; ni si ga upal odpreti, bal se je nesreče. Koncem vendar raztrga ovoj in čita:

Gospod!

Prosim Vas, da se izvolite jutri dopoldne proti 10. uri oglasiti v moji pisarni. Zadeva se tiče Vaše osebe. Vaša navzočnost je neobhodno potrebna.

Z odličnim spoštovanjem

Podpis je bil, kakor navadno, nečitljiv, toda na levi zgoraj je bilo tiskano: M. Kalin, notar, ulica Rennes 208.

Bibonet je bil zelo vznemirjen. Kaj mu hočejo? Saj vendar ni storil nič hudega. Sklenil je, da počaka z odpotovanjem. Drugega dne pojde k notarju. Priznal bo vse, se vrgel k njegovim nogam in prosil, da bi ta zadeva ne imela posledic.

Spal je slabo.

VI.

Ze pred 10. uro je bil v ulici Rennes. Vstopil je v pisarno kakor obsojenec v ječo. Peljali so ga v notarijevo sobo.

in ugodno rešiti vse predstave, ki so bile poslani ministrstvu za socialno politiko in ki merijo na to, da se dvigne naša produkcija ter ustali gospodarski položaj naše države.

o Vprašanje ustanovitve Obrtniške banke v Beogradu. V Beogradu se vrše posvetovanja, kako bi se čim prej oživela misel ustanovitve obrtniške banke, ki bi dajala posojila le obrtnikom in tudi drugače pomagala obrti. Glavnica banke bi znašala 20 milijonov dinarjev. Umestno pa bi bilo, da se ta banka ne osnuje samo za srbske obrtnike nego da se ustanovi v Beogradu centrala, v drugih pokrajinah pa podružnice te banke. S tem bi bilo pomagano obrtnikom v celi državi. Stiska za kredit je velika in so zlasti mali in srednji obrtniki pri tem hudo zadeti.

Gospodarstvo

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi nastopna predavanja:

V nedeljo 21. t. m.: Dolenja vas pri Višnji gori, o kmetijstvu; Leše pri Begunjah, o sirarstvu; Črešnjevec v Beli Krajini, o odpiranju semen; Cerknica, o sadjarstvu; Vašče, o kmetijstvu; Trata, dopoldne, o živinoreji; Lučine, popoldne, o živinoreji; Dolga vas (okraj Kočevje), o gnojenju; Trebnje, o krmljenju; Velika Poljana (Prekmurje), o kmetijstvu; Stanjevci (Prekmurje), o sadjarstvu.

V sredo 24. t. m.: Dobova, o vzgoji mlečne živine.

V nedeljo 28. t. m.: Velika Črneta pri Višnji gori, o živinoreji; Lesce, o združnem mlekarstvu; Sv. Vid (okraj Logatec), o krmljenju; Srednja Dobrava; o kmetijstvu; Mavčice, o gnojenju; Škale pri Velenju, o živinoreji; Kapele, o živinoreji; Radenci, o kmetijstvu.

TRŽNI PREGLED.

ZITO: Na novosadski blagovni borzi se je tržila 15. t. m. pšenica po 350 do 355 Din, ječmen po 260 Din, oves po 230 do 250 Din, turščica po okrog 220 do 260 Din, moka «0» po okrog 560 Din, otrobi po 140 Din (v jutinih vrečah).

FIZOL se je tržil istega dne na istem mestu po 530 do 535 Din.

ZIVINA: Na zagrebškem sejmu 10. t. m. so se tržili za kilogram žive teže: voli prvovrstni po 13 in pol do 15 Din, drugovrstni po 12 in pol do 13 in pol Din, tretjevrtstni po 9 in pol do 11 in pol Din, bosanska živina po 9 in pol do 12 in pol Din, mlada živina prvovrstna po 12 Din, drugovrstna po 10 do 11 Din, svinje prvovrstne po 27 do 28 Din, drugovrstne po 22 in pol do 25 Din, telefa prvovrstna po 24 in pol do 25 in pol Din, drugovrstna po 23 in pol do 24 Din.

KRMA: Cene na zagrebškem sejmu dne 10. t. m.: seno po 80 do 115 Din, otava po 120 do 125 Din, detelja po 115 do 135 Din za 100 kg.

VINO: Cene čvrste. Kupčija postaja živahnija. V Vršču se je prodajalo 10odstotno vino po 3 Din 25 par za liter. Letošnja portugalka na Dolenjskem se trži po 7 do 8 in pol Din. Cene pa še niso ustaljene. Trgatev na Slovenskem je končno glede kakovosti mnogo bolje uspela, nego se je pričakovalo, in vsebuje mošt zadostno množino sladkorja.

HMELJ: Neprodanega hmelja že ni več mnogo v Savinjski dolini. Cene so čvrste. Prošli teden je bila prodana ena največjih partij po 138 Din za kilogram.

= Vrednost našega denarja. Dne 15. t. m. se je dobilo na zagrebški borzi (v devizah): 100 avstrijskih kron za nad 12 par, 100 madžarskih kron za 48 do 50 par, 100 italijanskih lir za 390 do 392 Din, 1 dolar za 84 Din 75 par do 85 Din 50 par, 100 češkoslovaških kron za 256 Din 75 par do 259 Din.

= Obtok bankovcev v naši državi je znašal 8. t. m. 6 milijard 700 tisoč dinarjev.

= Naš izvoz je letos precej narasel in se računa, da bo dosegel vrednost 4 milijard dinarjev.

= Sladkor za zboljšanje vina. Poljedelško ministrstvo je svoječasno zabranilo uvoz sladkorja za zboljšanje vina, češ, da imamo dovolj dobrih vin. Sedaj pa javljajo, da je ministrstvo dovolilo vinogradniškemu društvu v Konavlih uvoz dveh vagonov slad-

korja za zboljšanje vina, ki je pod 9 stopinjami. To pomeni torej indirektni preklc omenjene zabrane.

= Nov premogovnik na Štajerskem. Na Pragerskem se bo otvoril nov premogovnik, ki ma po zatrdilu strokovnjakov prav dober premog (5000 kalorij). Premoga je toliko, da se bo lahko kopal najmanj 200 let.

= Cene v Nemčiji strahovito naraščajo in ne bo dolgo, ko se ne bo več računalo niti v milijonih, temveč le še v milijardah. Boljši kruh stane že pol milijarde, par podplatov celo štiri in pol milijarde mark. To so cene, o katerih se jim v Nemčiji pred enim letom ni niti sanjalo.

Beleške

+ Slovenske radikalije bo kmalu konec. V slovensko radikalijo so prišli na lepe obljube ljudje, zabljeni od vseh mogočih strank, razni politični pustolovci, koritarji in drugi, ki so si obetali od radikalije razne koristi. Ker vse te ljudi ne veže nikako skupno politično naziranje, je razumljivo, da so v ljubosumnosti in zavidljivosti začeli rovat drug proti drugemu. Ako je kak beograjski radikalni gospod katerega voditelj slovenske radikalije preveč prijazno pogledal, je bil že drug nevoščljiv in se je bal, da bi prvi dobil kako darilo, na katerega bi potem ta ne mogel več reflektirati. Pri takih razmerah v slovenski radikaliji ni bilo nič nepričakovanega, da je počilo in da so se že itak maloštevilni slovenski radikali še razcepili v ljubljansko visoko radikalijo in pa puntarsko radikalijo, katero vodi znani Štefanovič. Zanimiva je ta borba med obema strujama zlasti zato, ker je čisto neobičajna za naš evropski okus, in silno spominja na indijanske in zamorske običaje. Visoki radikali se proti puntarjem poslužujejo celo državnih organov. V stanovanje obeh izključenih tajnikov Štefanoviča in Podbevška so enostavno vlomili ter odnesli neke spise. Posebno je zanimivo, da so vrgli Štefanoviča iz strankine pisarne, katere najemnik je on sam. Ko je bil odsoten, so mu zabarikadirali vrata, katera pa je on

„Gospod, zagotavljam vas... Verjemite mi! Jaz sem pošten človek,“ je vzkliknil pri vstopu.

„Ne dvomim,“ je odvrnil notar, „veseli me, da se vam je to pripetilo. Izvolite sestri in podpišite to pobotnico.“

Notar je odprl predal, potegnil iz njega 10 bankovcev in jih položil na mizo.

„Tu je deset tisoč frankov, izvolite prejeti!“

„Deset tisoč frankov! Kaj to pomeni...?“

„Vi še ne veste? Baron Reben, moj rajni klient, je že naprej vedel, da bo šlo malo ljudi za njegovim pogrebom. Zato je v svoji oporoki določil štirideset tisoč frankov tistim, ki se bodo udeležili njegovega pogreba. Kot notar jaz, seveda, ne morem biti deležen te zapuščine; pri pogrebu ste bile torej samo štiri osebe, ki ste izpolnile pogoje oporoke. Tako pride na vas deset tisoč frankov.“

Bibonet je strmel. Na notarjev poziv je podpisal pobotnico, vtaknil denar v žep in odšel. Na ulici se mu je zdelo, da je pijan. Deset bankovcev po tisoč frankov ga je žgalo na prsih. Bal se je, da mu jih kdo ne ukrade. Vrnil se je v svoj hotel in se ni ganil iz njega prej, kakor da je šel na vlak, ki ga je odpeljal proti domu.

Zvonko Ermenc:

Mladost v celici

I.

Temne cunje modrikastih oblakov drve v divjem diru nad mestom. Videti je, kakor da vro iz bližnjega pogorja, katerega temena so zavita v neprodarno črnino nevihte. Vrtinci smeti se zaganjajo v vrhove košatih kostanjev ob ulicah, da se zvišajo v vršočem strahu, da mahedrajo vrhovi kakor ogromne metle, pometajoče oblake prahu.

V šum viharja se mešajo bronasti glasovi iz mestnih zvonikov, naznanjajoči poldanski čas. Zapirajo se trgovine, uradi in šole sujejo množice ljudi na ulice. Vse hiti v babilonskem dirindaju proti stanovanjem. Padajo že prve kaplje.

V nekaj minutah so izpraznjene ulice, potoki dežja štopotajo po trdem tlaku.

Ob zaprtem oknu prvega nadstropja stariškega samostana sloni mlad menih, opazujoč divjanje naravnih sil. Šipe zvone pod udarci kapelj, kakor da nalahno brenka nevidna roka po uglašnem klavirju. Kadar pretрга mračno obzorje krvav blisk, zažare mlade otožne menihove oči v čudnem ognju.

Zdi se, da je šinilo hrumeče življenje v samostansko tihoto.

Vedno silneje lije dež, vedno močnejše rohni grom v oblakih. Ceste se spreminjajo v rjave struge.

V tem divjem metežu nevihte priteče izza samostana mlad gospod, noseč na rokah dečka, zavitega v površnik. Glavo ima sklonjeno nad dečkovo glavico, da se ne zmohijo obilni črni kodri, ki hudomušno silijo izpod površnika. Onstran ceste zagleda odprto vežo. Par skokov in oče si oddahne v varnem zavetju. Dečka postavi previdno na tla in si otrese mokro obleko. Pri tem pa se je obrnil proti samostanu.

Menih ostrmi. Mladi mož je njegov sošolec, najboljši prijatelj iz gimnazije. On — oče tega angelčka? Nekaj kakor zavist tisne menihu srce, z napetostjo opazuje sleherno potezo, sleherni gib davnega prijatelja.

Začudeno strme otrokove oči v podeči se dež, gosti kodri vihrajo v rezkem pišu. Oče se skloni k otroku in prime glavico z obema rokama. Otroku veselo čeblija in oče mu prikimava.

Malček vzame z očetove glave širokrajni klobuk ter si ga posadi na glavo, narkar mu oče pomoli pod nos žepno ogledalce; oba se zasmejeta čudni sliki v zrcalu. Zvonki

Novosti

* **Razpust tržaškega planinskega društva.** Italijanske oblasti sistematično in brezobzirno delajo na to, da slovensko prebivalstvo v zasedenem ozemlju oropajo slovenskih šol, njihovih kulturnih ustanov in sploh vseh pravic. Te dni so italijanske oblasti razpusstile Slovensko planinsko društvo v Trstu, in to na ovadbo, da skrivajo Slovenci orožje in municijo v podzemski jami Dimnici v Slivju, za kar da je društvo odgovorno. Seveda je ta ovadba bila le pretveza za izvršitev nasilja. Gotovo nihče ne verjame, da bi Slovenci res tam skrivali kakšno orožje. Za vsa ta nasilja bo prišlo povračilo.

* **Lavantinski škof dr. Karlin** je imenovan za upravitelja onega dela sekovske škofije, ki je po mirovni pogodbi pripadel naši kraljevini, to so župnija Kapla, Sv. Duh na Ostem vrhu, Apače in del Cmureka.

* **Predsednik češkoslovaške republike Masaryk** pride v Beograd. Listi javljajo, da prispe predsednik češkoslovaške republike Masaryk še to jesen v Beograd.

* **Prvi slovenski župan v Ptuj.** Po odstopitvi župana Losinscheggia je bil izvoljen za župana zaveden narodnjak g. Blažek.

* **Goriško nadškofijo hočejo odpraviti.** Goriško in videmsko časopise se že nekaj časa sem prav pogostoma bavi z goriškim nadškofom dr. Sedejem, a v zadnjem času se je tej gonji priključil tudi tržaški «Piccolo». Namen te gonje je, strmoglaviti nadškofa Sedeja kot Slovence. Z njim pa naj bi prenehala tudi goriška nadškofija. V Vatikanu so pridno na poslu, da se čim prej izvrši eno in drugo. Našemu narodu besno sovražna politika Svete Stolice je popolnoma v skladu s temi načrti. Goriška nadškofija naj bi se po njihovih načrtih podredila videmski nadškofiji ali pa naj bi Trst postal sedež strogo nacionalnega italijanskega nadškofa, ki bi imel nalogo, da ukroti Hrvate in Slovence tudi v cerkvi. Torej je tudi papež sovražen našemu bednemu narodu, ki se nahaja pod laškim bičem.

* **Za mesto celjskega opata se poteguje** voditelj SLS minister n. r. dr. Anton Korošec.

* **Za slovenskega referenta v prosvetnem ministrstvu** je imenovan g. Pavel Flere.

* **Minister za socialno politiko dr. Peleš** se je mudil te dni v Ljubljani.

* **Komisija za oceno okupacijske škode** je začela s svojim poslovanjem na ozemlju Slovenije dne 15. oktobra, in sicer v Logatcu. Ista komisija bo za tem prešla na laško ozemlje, kjer bo obračunala okupacijske škode, ki so jih utrpeli naši državljani. Pozivajo se vsi, ki so škodo, povzročeno na laškem ozemlju, prijavili direktno italijanskim oblastim, da do 15. novembra t. l. obnovijo prijavo ministrstvu za socialno politiko potom oddelka za socialno krabstvo v Ljubljani. V prijavi je navesti kraj, kje je škoda nastala, kakovost škode, okolnosti, ki so jo povzročile, in po možnosti točen datum prijave italijanskim oblastem.

* **Slovaško narodno stranko** so ustanovili vojvodinski Slovaki, ki razpolagajo po njihovem zatrdilu z 12.000 volilci. V Novem Sadu nameravajo izdajati svoj dnevnik. Njihovo središče je v Petrovcu, ki je znano hmeljsko središče v Bački.

* **Kaznovano obrekovanje.** Pred radovljiškim okrajnim sodiščem je bil obsojen na 14dnevni zapor klerikalni agitator Ivan Iskra, ki je za časa letošnjih volitev očital Ivanu Ažmanu iz Hraša, Langušu in Cvaru, da so bili avstrijski konfidenti. Iskra je skušal nastopiti dokaz resnice, ki se mu pa je popolnoma ponesrečil.

* **Visoko narasla Drava.** Iz Maribora poročajo, da je v ponedeljek zjutraj Drava nepričakovano močno narasla. Valovi so valili s seboj razni odplovljeni material. Vse kaže, da je bilo v gornjem teku Drave veliko neurje.

* **Potresov v Dalmaciji še ni konec.** Dne 10. t. m. popoldne se je v šibeniški okolici zopet čutil močan potresni sunek ki je trajal le par sekund. Drugi rahlejši sunek je bil pozno v noči. Škode ni bilo nikake. Le nekoliko strahu je bilo.

* **Zrakoplovska nesreča pri Trstu.** Trije italijanski vojaški zrakoplovi, ki so 11. t. m. popoldne odpulili iz Pulja proti Benetkam, da bi se udeležili fašistovskih slovesnosti, so se zvečer ponesrečili pri Trstu. Dva sta padla

vlomil. Čim se je zopet odstranil in kesneje vrnil, je našel trdnjavo zasedeno od močne čete policije. Tako se v Sloveniji doslej še niso vršili politični boji. Radikalija, ki je že v Srbiji znana po svojih posebnih navadah in korupciji, je prav enaka v Sloveniji. Enaki se vedno najdejo. Take lušne navade označujejo ponekod tudi za balkanizem. Zalostno je le to, da takšni dogodki ne ostanejo samo med nami, temveč nam delajo «čast» tudi v inozemstvu.

+ **Kako nas imajo za neumne.** «Domoljub», list za poneumnjevanje že tako dovolj udarjenih tercijskih in farovških podrepnikov, piše o stvarih, ki so tako neumne, da se morajo tudi najbolj zaplankani Marijini devici odpreti oči. Tako trdi «Domoljub», da je «Pucelj-Zerjavov centralizem» zakrivil protislovenske šolske odredbe v Italiji. Kaj sploh pomeni «Pucelj-Zerjavov centralizem»? Ne dr. Zerjav ne Pucelj nista povzročila nikaškega centralizma, ne v Jugoslaviji, še manj pa takšnega, ki bi povzročil preganjanje Slovencev v Italiji. «Domoljubu» je seveda le na tem, da vrže med svoje ovčice, o katerih ve, da so glede brihtnosti bolj sumljivega značaja, neko besedo, ki pomeni zanje toliko kakor za deco bav-bav. Kakor si deca ni prav na jasnem, kaj je bav-bav, tako tudi «Domoljubovi» somišljeniki ne preiščujejo dosti, kaj je centralizem, oziroma si ga prav gotovo napačno tolmačijo. Vidovdanska ustava, pri kateri sta sodelovala dr. Zerjav in Pucelj, ni centralistična v onem slabem smislu, ki ga podtikajo klerikalci, ker predvideva enakopravnost vseh plemen in slojev ter razdeljuje državo na oblasti, v katerih se upoštevajo krajevne posebnosti. Vidovdanska ustava še danes ni izvedena, pač pa imamo po zaslugi klerikalcev samoradikalni režim, ki o enakopravnosti ne mara slišati ničesar. To, da so klerikalci podpisali Markov protokol in v sovrštvu proti demokraciji, ki so edini za enakopravnost vseh plemen, omogočili priti radikalcem na krmilo, naj bi povedal «Domoljub» svojim ljude.

smeh prodre kljub šumenju viharja skozi debeli samostanski zid do ušes mladega patra. Zaradi hladu je gospod skrbno zavil otroka v površnik, in ker je dež malo ponehal, se odpravi z njim v nasprotno ulico. Še je gledal menih za njima, potem pa se je z boleštnim vzdihom zgrudil na stol.

«O, da si moje, zlato dete!» je dahnilo v globini srca, ustnice pa so ostale neme. Ko je zakril hišni ogel ljubeči se srci, se mu je zazdelo, da se je pogreznilo nekaj lepega, da se je odtrgalo od srca in strmoglavilo v prepad pozabljivosti.

II.

Mladi pater, sin uboge perice, je preživel mirno mladost. V šesti gimnaziji je bil, pa še ni okusil ljubezni. Pokojna narava njegova je vedno želela miru, da bi nemoteno živel in delal.

Takrat pa mu je umrla mati. Zapuščeni sin je razodel spovedniku željo, da bi vstopil v samostan. Blagi mož ga je poznal precej dobro, dobro je menil z njim, svetoval mu je, naj le vstopi v redovniški stan. Tu najde mir, pa tudi svoje študije lahko dovrši, ki bi mu zunaj bile otežkočene. Ubogal ga je, sledil svetu in oblekel rjavo meniško haljo.

Minulo je leto, minuli dve, pokoja samostanskega se je navadil, lepega dne je bil maziljen za mašnika.

Toda mladost je dremala v njegovih udih. Tajno je živela kri, da tem silneje bruhne ob majhnem dotiku roke življenja na dan. In ta trenutek je prišel.

Srečal je pred nedavnim časom tega svojega sošolca, ki mu je predstavil svojo ženo. Po kratkem pogovoru, ki je trajal samo par minut, so se ločili. Sreča je žarela v prijateljevih očeh, tesno se ga oklepajoča je stopala ob njegovi strani srečna žena.

Takrat je prvič zašumelo v njem življenje. Padla je koprena, spoznal je, da se je preagnil, da je drug človek, kakor je mislil sam o sebi. Izprevidel je, da je tudi on človek, da življenje ne bo šlo mimo njega, ne da bi se ga dotaknilo.

Nič več ga ni zanimala molitev, zbal se je prej tako ljubljene samote, tih samostanski koridori so se mu zazdeli ječa. Prišel je hirati.

Današnji dogodek ga je strl popolnoma. Vsa njegova notranjost je zagledala v sebi svojega največjega sovražnika. Videl je tiho, veliko srečo prijateljevo, spoznal, da bi tudi on bil lahko enako srečen, toda z ne-

premišljenim korakom je končano, uničeno vse.

III.

Po samostanskih hodnikih hodi leta in leta molčeč, sključen menih z zamazano modro knjigo. Ta knjiga je njegov edini brevir, ne pogleda nobenega drugega molitvenika. Če ga ne vidi nikdo, se stisne v kot, lista nekaj časa po knjigi, pa se zatopi v čitanje. Često se solzi nesrečni menih, prebira joč nesrečo in tožbe ubogega goriškega slavca Gregorčiča. Vedno pa, kadar jo zapre, jo poljubi, mrmrajoč besede: «Ubogi moj brat v trpljenju!»

Sobratje menihi pa pravijo, da je pater Emerik blazen.

Obračun.

Na občinski hiši neke kranjske občine je pregledal klepar strelovod in računal: za plezanje na vrh strehe 50 Din, za pregled strelovoda 50 Din in za plezanje nazaj 30 Din.

Zupan pregleda račun in pripomni: «Za plezanje na streho in pregled strelovoda se račun odobri, ker je to v interesu občine, a račun za plezanje nazaj s strehe se ne more odobriti, ker je to v interesu samega kleparja.

na tla pri Trstu, tretji pa v morje. Pri prvih dveh sta bila pilota težko ranjena, dočim se je pilot tretjega zrakovolovca rešil.

* **Ciganska nadlega.** Te dni se je priklatila s hrvaške strani na Laverco ciganska tolpa, broječa 30 oseb. Pripeljali so se na osmih dvovprežnih vozovih, kalere so zapeljali na travnik posestnika Strežka. Tisto noč je bilo takoj izvršenih več tatvin. Na prijavo oškodovancev so orožniki prignali celo delomiržno tolpo v Ljubljano na policijo, ker so pridržali 15 teh ptičev in ptic. Ostale pa so dirigirali nazaj na Hrvaško. Veselo je cigansko življenje!

* **Roparski napad ob meji.** V noči med 7. in 8. t. m. je šel občinski redar Mihael Menart iz Martinj hriba proti Doljnemu Logatcu. Pri pokopališču pa sta iz teme nenadoma skočila predenj dva neznanca in kričala: «Daj novac!» K sreči je imel občinski redar samokres, ki ga je iz previdnosti radi samotne poti vzel s seboj. Stražnik je izprožil samokres na slepo, česar sta se napadalca prestrašila in zbežala.

* **Izsledena tihotapska družba.** Odkar je naša meja bolj zastražena, se je začelo razvijati tihotapstvo na železnici. Ne le avstrijski železničarji, temveč tudi potniki, zlasti v tako zvanih tranzitnih vlakih, ki vozijo iz Gradca preko Maribora v Celovec, se bavijo s tihotapstvom na debelo. Te dni so odkrili dobro organizirano družbo tihotapcev, ki jih vzdržuje dunajska tvrdka Kranzler. V tranzitnem vlaku so našli pri neki Pavli Supanc iz Maribora 23 kg cigaretnega papirja brez predpisanega spremnega lista. Bila je seveda aretirana. Takoj na to se je zglašil pri policiji agent tvrdke Kranzler in hotel posredovati, da bi rešil Supančevo, toda policija je tudi njega zaprla. Večina takih tihotapcev ima v gozdovih ob železnici svoje dogovorjene zavaznike, katerim vrže iz vlaka zavojce. V tem pogledu je zlasti limbuški gozd na glasu, da je pripraven za metanje zavojcev.

* **Vaška bitka.** Te dni so se pri Gornji Kungoli zopet enkrat hudo strelali. Viničarski sin Anton Marhold je prišel obiskat k posestniku Elsniku svojega tovariša Franca Gamzerja. Kmalu pa sta se tovariša sprla in Gamzer je brez vsega udaril Marholda s pestjo po desnem očesu. Ta je pograbil nož in ga zasadi napadalca v hrbet. Posestnik Elsnik je hotel napadalca pomiriti, toda Marhold se je obrnil z nožem proti njemu in mu razrezal trebuh, tako da mu je izstopilo drobje. Morali so ga prepeljati v mariborsko bolnico.

Iz raznih krajev

* V Tomačevem je 70letnega vžitkarja Janeza Štembova udaril lastni sin dvakrat po glavi tako močno, da je moral oče iskati pomoči v bolnici.

* V Dobrovi je pri nabiranju želoda padel s hrasta Vinko Mravlje in dobil večje notranje poškodbe.

* V Preserjih si je pri delu poškodoval levo roko Franc Per, delavec v Štaretovi tovarni.

* V Zamostecu je umrl splošno priljubljeni učitelj g. Ivan Bartol v cvetu svoje mladosti. Blag mu spomin!

* V Gorenji vasi so zasačili Jerneja Erjavška, ko je prišel iz hiše Franca Kepiča z velikim svežnjem na rami. Skočili so za njim, toda fant je vrgel sveženj proč in zbežal. V svežnju so našli več obleke, perila, čevlje in srebrno uro z verižico. Beg pa mu ni za dol-

go koristil. Prišel je pred sodišče in dobil štiri mesece težke pokore.

* V Prevojah pri Kamniku je v samomorilnem namenu pila lizol 18letna posestnikova hčerka Marija Avbel. V nezavestnem stanju so jo prepeljali v bolnico, kjer so ji izprali želodec in jo rešili gotove smrti.

* V Zgornjem Podložju so pred nekaj dnevi udrli neznani tatovi v stanovanje Matveža Tomina ter mu odnesli tri moške obleke, dve srebrni uri z verižicami, krznenó žensko jopo, črno krilo in 71 srebrnih kron.

* V Radvanju je minilo nedeljo pogorelo gospodarsko poslopje gostilničarja Šlauerja. Mariborskemu gasilnemu društvu se je posrečilo ogenj omejiti.

* V Hrastniku se je ubil tovarniški delavec Žlindra. Vračal se je v temi domov in je na nekem mostu, ki ima slabo narejeno ograjo, padel v potok in obležal mrtev.

* Na Bregu pri Celju je bilo te dni ponoči vlomljeno pri gostilničarju Josipu Božiču. Tatovi so odnesli bogat plen in napravili za okrog 7500 dinarjev škode.

Zdravstvo

NEGOVANJE TELESA.

Na negovanje telesa se pri nas na kmetih kakor v gotovi meri tudi v mestih skoro ne polaga nikake važnosti. V navadi še ni povsod niti redno vsakdanje umivanje rok in obraza, še manj se misli seveda na umivanje celega telesa.

To vse pa je za naše zdravje neobhodno potrebno. Sto in sto večjih in manjših bolezni bi izostalo, ako bi pazili na čistost telesa. Kožo je treba redno očistiti potu in umazanosti. Zlasti mora biti telesno negovanje pri delavcih, ki delajo naporna dela, večje nego pri onih, ki opravljajo lažje poste. Pri težkem delu je namreč izločevanje potu posebno silno, znojne kože pa se prime prah in sploh umazanost.

Umazanost na koži ovira kožo pri njenih velevažnih opravilih: skozi kožo, ki ima vse polno silno majhnih, prostemu očesu nevidnih luknjic, se vrši neprestano nekako izdihavanje, pri čemer izparivajo vodne pare in ogljenčeva kislina; skozi kožo se izločuje znoj, ki je strupen; dalje se v koži nahaja tudi naš tipalni čut, in sicer v kožnih živcih. Ako torej kože ne umivamo, se ovirajo za zdravje potrebna opravila kože in postane človek slaboten ter podvržen boleznim.

Umazane roke pa so še posebej škodljive zdravju. Z umazanimi rokami se lahko prenesejo povzročitelji bolezni, ki se nabirajo v umazanosti, s človeka na človeka, z umazanimi rokami škodujemo lahko tudi samim sebi s tem, da primemo jestvine ter spravimo tako v usta tudi strupene snovi in povzročitelje bolezni, ki vdoro skozi ustno sluznico mnogo laže v telo nego skozi zunanjo kožo.

Mnogi stočejo, češ, da je bolezen kar nadomna skočila vanje. Ako bi čistili svoje telo, bi jim bila prihranjena marsikatera bridka ura in često tudi prezgodnja smrt. Zato naj nam velja pravilo: roke in obraz si je treba skrbno umiti zlasti vsak večer, preden gremo spat, in vsako jutro, ko vstanemo; ravno tako si je treba temeljito umiti roke pred vsako jedjo brez izjeme, posebno, ako jed prijemljemo, dalje po vsakem delu, pri katerem smo si roke onečedili. Dalje si je treba vsak teden vsaj enkrat umiti noge, vsak mesec ali vsaj vsaka dva meseca pa ves život.

H koži spadajo tudi lasje in nohti. Umiti si moraš od časa do časa lasje, nohte si moraš čistiti vedno, ker se v črnini, ki se zbira za nohti, nahajajo zelo rade strupene snovi in povzročitelji bolezni. Saj so znani že slučaji, da se je od praske z nohtom zastrupila kri. Torej tudi ne praskajmo se z nohti in ne grizmo jih. Najbolje je, če si nohte tako porežemo, da se ne more zbirati za njimi blato.

Posebno se moramo batj tudi uši, katerih so pri nas zlasti otroške glave vedno polne. Ne samo, da so uši nekaj ostudnega, temveč povzročajo te, posebno če se zelo razmnože, neprijetne kožne bolezni. Tudi druge nalezljive bolezni prenašajo uši, kar so zdravniki mogli ugotoviti zlasti za časa vojne. Uši pa se ne zaredo same od sebe, kakor mislijo preprosti ljudje, temveč se prenesejo od osebe na osebo in se plodijo tako kot druge živali. Kdor dobi uši, mora gledati, da jih čim prej odpravi. Oseba, ki se v tem pogledu zanemarija, pač ni vredna, da nosi ime človek.

Kar se tiče brade in britja, se pri nas tudi premalo pazi na snago. Ena britev služi mnogokrat vsem vaščanom za britev, ne da bi se vsakokrat pred uporabo razkužila. Ako ni pri roki kake razkuževalne tekočine, naj se britev vsaj vsakokrat za vsako osebo temeljito umije in še temeljiteje obriše v čisto obrisačo. Z britvijo se zlasti prenašajo lišaji in druge opasne kužne bolezni.

Torej čistost v vsakem oziru, pa ne samo površna snaga, temveč se je treba gornjila pravil držati temeljito. K koncu pa še opozorilo: ogibljimo se nesnažnih ljudi, zlasti počistimo vedno temeljito za berači, ki pridejo k hiši in sede ali za pečjo ali na kakeu drugem prostoru.

Zanimivosti

KULTURA PRED KRISTUSOVIM ROJSTVOM.

Nam se zdi, kakor da v starih časih ni bilo velikih naprav ter da niso znali izrabiti kemičnih in fizikalnih sredstev. Da se čitatelji uverijo o visoki kulturi starih narodov, navajamo nastopne primere:

Tako je n. pr. že za časa jeruzalemskega kralja Hiskije, to je sedem stoletij pred Kristusom, obstojal predor, imenovan Siloah, ki je deloma še danes ohranjen. Predor je izvrtan v skalovju ter je dolg 535 metrov. Istotako je znan neki predor v Palestini, ki poteka iz prve polovice drugega stoletja pred Kristusom.

Tudi strelovode so že poznali takrat. Njihova oblika pa je bila seveda silno neokretna. Iznašli so strelodov Egipčani leta 1300. pred Kristovim rojstvom. Tako je egipčanski kralj Ramses II. uporabljal za strelodov pozlačene droge, ki jih je postavil na vrh poslopja. Istotako so grški in rimski svečeniki s pomočjo železnih palic vabili bliske in često bili ubiti. Vsa težava je obstojala v tem, da so znali sicer privabljati strela, a je ne odvajati.

Prometna sredstva v starih časih niso bila tako slaba. Poročila so dospela iz Antiohije v Carigrad v šestih dneh. Cezar je s svojo armado prekoračil dnevno 150 km. Vest o umoru Maksimija je prišla iz Ogleja v Rim v štirih dneh, kar pomeni, da je kurir moral prepotovati dnevno 200 km. Najhitrejše potovanje je bilo, ko je Tiberij potoval iz Pavije v Germanijo, da obišče na smrt bolnega Druza. Tiberij je prepotoval 290 km dnevno in je moral izmenjati celo vrsto konj.

Seveda so se taka brza potovanja vršila na konjih. Nasprotno pa je bilo takrat potovanje na morju silno počasno ter vrhu tega zelo opasno.

Tudi elektriko so že poznali v starih časih in jo uporabljali za zdravlilo proti glavobolu. Poznali so tudi umetne noge in roke, celo umetne nosove in ušesa. V nekem londonskem muzeju se nahaja taka stara proteza noge, ki je bila najdena v nekem grobu na otoku Kapri. Dotični grob je izza leta 300. pred Kristusom.

V starih časih so poznali istotako razne avtomate. V drugem stoletju pred Kristusom so imeli po svetiščih avtomate z blagoslovljeno vodo. Ako se je v avtomat spustil navec, je iztekla gotova količina vode. Zgodovinarji pripovedujejo, da je imel rimski cesar Teofil na obeh straneh svojega prestola dva zlata leva. Kadar se je vsedel na prestol, so se levi dvignili, zatulili in zopet odšli na svoje mesto.

Ženstvo bo zanimalo, da so se že dve stoletji pred Kristusom nosili stezniki in da so že takrat poznali pod vratom izrezane obleke. To se vidi iz nekaterih ženskih kipov, ki so bili izkopani v Italiji. Ženske obleke nekaterih teh kipov so takšne, da so skoro popolnoma enake današnjim modernim oblekam.

Stari časi so potemtakem poznali že marsikaj, kar se je danes le izpopolnilo. Nič ni torej popolnoma novo pod solncem.

BAJKA O HERKULU.

Herkul je dovršil svojih šest del in bi moral pričeti s sedmim. Osnažiti je namreč moral Avgijev hlev. Delo ni bilo baš prijetno, dasi ne najtežje. Tritisoe volov je stalo tam trideset let, ne da bi se kdo drznil, osnažiti hlev. To delo pač ni bilo lepo, a kaj, ko ga je sprejel. Najprej je poskusil z lopato in metlo.

Tedaj pa vstane po hlevu tuljenje; tritisoe volov je tulilo naenkrat.

«Pušti nam naše blato! To je naše lastno blato!»

«Ne vprašam vas o tem,» je odvrnil Herkul in odmetaval gnoj.

«Pusti nam naše blato,» so tulili voli in obrnili rogove proti njemu.

Ne, niso smeli obdržati gnoja. Nabil jih je z lopato po rogovih, da so molčali.

In vihtel je dalje lopato, da je bil ves umazan.

Zdaj so ga hoteli voli zasramovati.

«Glejte ga umazanca!» so rekli.

«Vi, vi ste umazanci,» je odgovoril Herkul; «saj nisem jaz oče tega blata; če se pa umazem, ko ga kidam, to pač ni moja stvar.»

Voli so molčali. Tedaj so pa zlezli govnači na površje, ki so stanovali v blatnih kupih.

«Pusti nam naše kupe blata,» so mrmrali.

«Saj to niso vaši kupi,» je rekel Herkul.

«Voli so jih vendar napravili.»

«Seveda, ampak nas zebe, če jih zmečeš ven.»

«Delajte, pa vas ne bo zeblo.»

Delajte! Zvečer, ko je šel Herkul spat, so zvalili znova v hlev vse, kar je čez dan skidali; prihodnje jutro je bil hlev ravno tak kakor prej.

Tedaj se je Herkul ujezil.

«Tu ne pomaga drugo, kakor spustiti vodo v hlev.»

Ko so voli čuli besedo o vodi, ki je že trideset let niso videli, je nastal tak hrušč in tujenje, da so govnači, ki se le v mraku po-

kažejo, zleteli in poiskali varstva na volovskih hrbtih.

Toda Herkul se ni bal, nego je spustil vodo in brizgnila sta v hlev dva toka, ki sta preplavila tla.

«Ljudski sovražnik je,» so tulili voli. «Družbo hoče uničiti, celo zemljo bo z vodo pokončal.»

«Tega nočem,» je rekel Herkul, «samo blato bi rad spravil pod vodo. Tudi ljudski sovražnik nisem, pač pa sovražnih volov in govnačev.»

Ko je bilo vse končano, je odšel, legel in zaspal.

«Kako bi se maščevali?» so vprašali voli. Kaj imamo orožje, ki bi mu kaj prizadejalo? Rogovi ne zmorejo tega.»

«Obmetajmo ga z govnom,» je rekel bik.

«Potem se pa umije,» je odvrnil njegov sosed.

Prereševali so to vprašanje in ko so vsi voli staknili skupaj svoje pametne butice, so spoznali, da nimajo nobenega orožja, ki bi z njim poplačali Herkula, kar jim je storil.

A neki govnač, ki je čul cel razgovor, je dobil idejo. Bila je zelo stara, zato so jo voli poslušali.

«Dobro bi bilo, če bi ga z njegovim lastnim orožjem udarili.»

Z njegovim orožjem! To je bil bat; tega pa ni mogel nihče dvigniti. Torej je bila to neumna ideja, dasi je bila stara.

«Spravite ga pod vodo, razumeli,» se je vmešal nek drug govnač. «Spravite ga pod vodo, kakor je on napravil z našim hlevom.»

O, to bi bilo nekaj! To je bilo njegovo lastno orožje. Toda voda! Kje vzeti vodo?

Govnač je šepnil biku nekaj na uho; ta se je sklonil k sosedu in kmalu so vedeli vsi voli, odkod naj vzamejo vodo; a glasno niso hoteli tega povedati, ker so bili zdaj tako čisti.

Herkul se je zbudil, ker ga je zalila umazana voda. Toda vedel si je pomagati. Splezal je na svoj bat, ki je bil iz oljkega lesa, in je torej plaval kakor olje.

Zaradi zelo naravnih razlogov je vodni dotok kmalu prenehal in Herkul je obsedel na suhem.

Potem je šel v hlev in dvignil v jezi svoj bat. Toda premislil se je.

«Uši ne pobijamo s kladvom. Seveda bi se vi ravno tako poslužili čiste vode, kakor sem se je jaz poslužil. Toda vseeno; voli ostanejo voli. Če vas zdaj nabijem po zadnjicah, ker ste se na tako malenkosten način maščevali nad menoj, mi ne prihajajte pozneje, češ, da sem se maščeval nad vami. Jaz se ne maščujem, nego kaznujem.»

In nabil je vse vole po zadnjicah, vseh tri tisoč; le govnače je pustil v miru.

Od tega časa so vsi voli zadaj preklani in vedno, kadar hoče kdo osnažiti hlev, dvignejo rep v zrak. Avgust Strindberg.

JUGOSLOVANSKA KOLONIJA V JUŽNI ITALIJI.

V južnoitalijanski pokrajini Molise, blizu Jadranskega morja, se nahajajo tri jugoslovanske vasi: Agneviva, Collecroci in San Felice Slavo. Prebivalcev štejejo 5000. Vsi ti slovanski kmetje govore med sabo narečje, ki je podobno dalmatinski čakavščini, a z okoliškimi kmeti govore italijanski.

Zanimivo je, da je v osrčju Italije ostala nepoitalijančena tako majhna slavanska kolonija, kjer otroci, preden ne pridejo v šolo, sploh ne razumejo italijanskega jezika. Ti

doseljenci so prispeli iz Dalmacije pred 600 leti, tako da tudi najstarejši med njimi nimajo nikakega ustnega izročila o svojem prihodu; vedo le, da njihova kolonija izvira iz Dalmacije in da govore hrvatski.

Ko je italijanski kralj Viktor Emanuel obiskal lani mesto Campobasso, so ga med drugimi dočakali tudi zastopniki teh treh vasi. Kralj se je razgovarjal z njimi in se zlasti čudil pripombi, da otroci teh zanimivih Italijanov v sredi Italije ne znajo italijanski, preden ne pridejo v šolo. V razgovor se je vmešala tudi italijanska kraljica, ki je, kakor znano, bivša črnogorska princezinja, ter je govorila z njimi v njihovem jeziku, kar je preproste kmete silno razveselilo. Ti kmetje se čutijo drugače popolnoma Italijane in smatrajo Italijo za svojo edino domovino, vendar pa svojega jugoslovanskega narečja ne opustijo.

DEVET DNI ŽIVI ZAKOPANI.

Pred štirinajstimi dnevi se je zgodila v rudniku Falkirku na Škotskem težka nesreča. Voda je udrla v rove in zakopala delavce, ki so se nahajali v rovih. Domnevalo se je takrat, da je prišlo ob življenje 42 delavcev, a se je z muke polnim trudom posrečilo rešiti naslednji dan še mnogo delavcev.

Vendar so razkopavali še nadalje, da dobijo vsaj mrtva trupla iz zemlje. Ko so delali že devet dni, so našli v nekem rovu pet ponesrečencev, ki so bili še živi.

Kakor so ponesrečenci pozneje pripovedovali, so stali takoj po katastrofi v vodi, ki jim je segala do vratu, ter blodili v temi brez orientacije dalje, držali se trdno skupaj in začutili po ure trajajočem blodenju, da so prispeli na prostorno suho mesto. Tam so si nekoliko opomogli od prestanega strahu ter obtipali svoje temno bivališče. Tolkli so z vsi silo ob stene, ker so upali, da bo zunanji svet elišal tako njihove udarce kakor njihove klice na pomoč, ki so jih kričali v zboru, da bi bil krik tem močnejši. Poskušali so napraviti luč, toda vžigalice, ki so jih imeli s seboj, so bile premočene in nerabne. V večni temi so izgubili polagoma tudi orientacijo glede časa in niso vedeli, ali je dan ali noč. Eden izmed njih je imel kos kruha, katerega si je pet mož, ki so trpeli strašen glad, bratsko razdelilo.

V prostoru, v katerem so se nahajali, je nastopil kmalu občuten mráz, ki je postajal vedno neznosnejši, in so se morali ponesrečenci skoro neprestano gibati. Pokonci hoditi niso mogli, zato so lazili po vseh štirih. Zanimivo je, da so zakopani kljub devetdnevni bivanju pod zemljo čutili glad samo prve dni, pozneje pa so čut gladu popolnoma izgubili. Zejo so si gasili z vodo, ki se je nabirala v mlakah v enem koridorjev.

Odkritje, da so zakopani še pri življenju, se je zgodilo tako, da je več delavcev, ki so izkopavali zasute koridorje, med nekim odmorom začulo od daleč lahne udarce, o katerih si niso bili na jasnem, odkod prihajajo, in ki so kmalu zopet prenehali. Nekateri od reševalnega moštva so izjavili, da je to gotovo pomota, češ, da je nemogoče, da bi po toliko dneh še mogel biti kdo živ pod zemljo. Toda udarci so se kmalu ponovili. Sedaj je bilo jasno, do se nekateri med ponesrečenci še živi.

Reševalna dela so se nadaljevala s podvojenimi silami. Tudi ponesrečenci so čuli bližanje rešiteljev. Končno so prispeli delavci v tako bližino ponesrečencev, da so se gla-

sovi čuli že precej jasno. Slednjič so padle zadnje ovire in dnevna luč je zasvetila v odprtino na pet rešenih, katere so našli posušene do kosti. Dali so jim hitro nekoliko okrepčila, jih pustili še nekaj časa v jami ter jih polagoma z največjo previdnostjo spravili na površje. Njihovi svojci, ki so računali že z njihovo smrtjo, so jih pozdravili z nepopisno radostjo.

DOŽIVLJAJ JUGOSLOVANA V AMERIKI

Neki jugoslovanski izseljenec, ki so ga ameriške oblasti izgnale, ker je na nezakonit način prišel v Zedinjene države, je pripovedoval nastopne žalostne doživljaje:

«Bilo nas je več, ki smo odšli v Francijo za delom. Toda lažnivi agenti so nas nagoovarjali, naj gremo na Kubo ali v Mehiko, češ, da je od tam lahko priti v Zedinjene države. Naša ušesa niso bila gluha za to in res se nas je deset odpravilo v Mehiko. Ko smo prišli tja, smo bili brez večjih sredstev. Iskali smo zaslužka, toda nikjer ni bilo nič. Tedaj smo naleteli na nekega židovskega agenta, ki nam je dejal, da nam bo za 100 dolarjev pomagal, da za gotovo pridemo v Zedinjene države. Ko smo dobili denar, smo odšli v Juarez. Okrog devetih zvečer smo prišli do tamošnje obmejne reke z namenom, da jo prebredemo. Tam so nas napadli trije Mehikanci in so nas oropali. Vzeli so nam vse, kar smo imeli. Ko so nas oropali, so nam ukazali, da se slečemo. Grozili so nam, da bodo streljali, in jaz sem tedaj mislil, da je to moja zadnja ura. Govorili so špansko, toda med nami sta bila dva, ki sta znala špansko in angleško. Morali smo naprej, ker so se roparji bali, da se vrnemo in jih naznamo. Več strahu sem preživel v Mehiki nego tri leta v svetovni vojni.

Prišli smo v Zedinjene države, seveda brez vsakega denarja. Nazaj se nismo upali. Vodo je treba gaziti do vratu in bali smo se tudi, da nas ubijejo. Zvečer smo prišli v mesto El Paso. Tam smo sklenili, da pojdemo v Colorado. Ponoči smo hodili, čez dan smo pa lačni in žejni spali. Zvečer smo se zopet podali na pot. Okrog polnoči nas je vjela policija na avtomobilu in nas odpeljala v zapor v El Paso. Tam sem bil mesec dni in potem so me odpeljali preko New Orleansa v Newyork. Imel sem priliko videti, kaj ima Amerika zaporov ob meji.

Izmed nas je vsak potrošil najmanj po 400 dolarjev; jaz sem jih potrošil 550. Sedaj mi je edina želja, da me čim prej odpravijo v Jugoslavijo, ker mi trpi družina brez mene. Pri nas misli vsak, kdor ni bil po svetu, da je v Jugoslaviji najslabše. Jaz sem se sedaj prepričal, da je povsod dražje. Človek ne sme nikomur verjeti.»

Tako se je zgodilo že z mnogimi našimi državljani, ki se podajajo na slepo v svet, misleč, da je povsod bolje nego doma in da se da drugod bolje živeti.

Razno

× Strašna eksplozija v Varšavi. V varšavski citadeli je prošlo soboto zjutraj zletelo v zrak skladišče, v katerem se je nahajalo 25 vagonov smodnika. Eksplozija je bila tako strašna, da je nastala na kraju nesreče odprtina, globoka kot štirinadstropna hiša. Pri eksploziji so popokale vse šipe na soplejih v bližini in kamenje je frčalo po

zraku daleč naokrog. Mrtvih je okoli 150 ljudi, težko ranjenih okrog 300, a lažje ranjenih okrog 1000. Bajе so zapalili skladišče komunisti.

× Nove izkopine v Maroku. V južnem delu Maroka, francoske kolonije v Afriki, se odkopava veliko staro rimsko mesto Volubilis. Mesto, katerega trgov in ulic sledovi se že vidijo, priča o veličini rimskega cesarstva in o nenavadni hrabrosti Rimljanov v prodiranju v globino Afrike. Odkopavanje mesta so pričeli že za časa vojne nemški ujetniki, danes ga nadaljujejo tamošnji domači delavci. Dela vodi francoski maršal Lyateau. Skoro vse stvari se pustijo na mestu. Odnajajo se le predmeti velike vrednosti, da se hranijo v raznih muzejih. Za popolno odkopanje mesta bo treba 50 let. Ze sedaj si lahko potniki ogledajo ulice, lahko hodijo čez trge z znamenitimi poslopji.

Za smeh in kratek čas

Neprimerna čestitka.

Mali Gustelj je videl večkrat, kako sta oče ali mati poslala teti Uršuli o Božiču, Novem letu ali Veliki noči razglednice s čestitkami: Vesel Božič itd. Ko je prišel Vnebohod, si je Gustelj domislil ter poslal teti Uršuli dopisnico z besedilom: Ljuba teta, želim Ti srečen vnebohod...

Poredni Anžek.

Ožbovtov sinček Anžek je bil v šoli že neštetokrat karan radi klepetavosti med učnimi urami. Ker to ni nič koristilo, je pisal učitelju njegovemu očetu in dobil v nekaj dneh nastopni odgovor: «Dragi gospod učitelj! Kaj Anžek, ko bi Vi poznali njegovo mater, to bi šele gledali. Vas pozdravlja vdani Ožbovt Sveglja.»

Ženski kotiček

ČAR SLOVANSKIH ŽENSK.

Nedavno je turško ženstvo izročilo turški narodni skupščini v Angori spomenico, v kateri zahteva, da se z vsega turškega ozemlja izženejo Rusinje, da se jim ne dovoli bivanje niti v Carigradu, češ, da ruske ženske ogrožajo obstanek turškim ženam. Moški od 18 do 30 let stoje popolnoma pod vplivom teh žensk, ki zavajajo oženjene mo-

ške v nezvestobo, a mladeniče enostavno omamljajo. Ta spomenica se končuje s protestom proti razkošnim oblekam ruskih žensk, češ, da te obleke največ povzročujejo očarljivost Rusinj.

Glede na to pritožbo Turkinj je napisal neki starejši italijanski novinar, ki se smatra za dovolj informiranega, da sodi o čaru in vablivosti slovanskih žensk, v svojem listu članek pod naslovom «Slovanski čar».

Italijanskemu novinarju se zdi smešno, ker mislijo Turkinje, da Rusinje omamljajo njihove soproge s svojimi lepimi oblekami. Vzrok za to slovansko očarljivost je treba po njegovem mišljenju iskati v naravi slovanskih žensk samih. Pisec pravi: «Slovanske ženske so nekaj povsem drugega nego naše (Italijanke). Dočim naše ženske ljubijo le z razumom in stalno, ljubijo slovanske ženske néstalno, nedoločno in nežno. Razmerje s tako žensko valuje med ljubavnim prijateljstvom in divjo besnostjo. Skrivnosti tega čara se odkrivajo v nočnem času, torej v okolnosti, pripravni za sanjarenje, v času, ko tudi bojazljivci postanejo levi.

To je tiste vrste čarobnost, ki jo najdete, piše italijanski novinar, tudi v slovanski književnosti in umetnosti in ki jo ljubite kot nekako uganko. Skrivnost čara slovanske ženske obstoji v srečnem prehodu duše v telo in telesa v dušo. Turške ženske so po pisčevem mišljenju jako točno označile 18 do 30 let kot možko dobo, na katero Slovanke močno vplivajo in v kateri padajo moški v mreže čarobnih Slovank.

Italijanski novinar je pri svoji sodbi o Slovankah gotovo razvil tudi precej bujne domišljije. Mi sami bi o naših ženskah sodili drugače, v enem oziru bolje, v drugem pa tudi — slabše...

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Lukovica. Potrpite nekoliko! Vaše stvari pridejo pozneje, a gotovo.

≡ **Kostanjeva taninska drva in hrastova drva** ponudite proti takojšnji plači tvrdki

Kupnik, Podplat.

Istotam dobi službo starejši vrtnar.

SLAVENSKA BANKA, d. d., ZAGREB

Podružnica: Ljubljana

Delniška glavnica Din-50.000.000— in rezerve preko Din 12.500.000—

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Sabac, Vršac, Wien.

Ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Skofja Loka, Jesenice.

Agenciji: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.